

Leendert Douma

Zijden draadje

Het verhaal van een coronapatiënt
en zijn zorgverleners

de Graaff

Zijden draadje

Zijden draadje

Het verhaal van een coronapatiënt en zijn zorgverleners

Leendert Douma

deGraaff

Zijden draadje

Het verhaal van een coronapatiënt en zijn zorgverleners

Leendert Douma

ISBN 978-94-93127-20-3

NUR 860

Illustraties: Hester van de Grift | www.hestervandegrift.nl

Portretfotografie: Gerard Scheers (pagina 20, 24, 38, 54, 58, 80, 92, 98, 102, 112, 128, 144, 148, 152, 164, 168, 172, 176)

Fotografie: Sjef Prins | arnhempersagentschap.nl (pagina 35, 68),

Lieke Zuidwijk | www.liekemaaktbeeld.nl (pagina 134, 138),

Rosemin Douma (pagina 90, 141), Hester van de Grift (pagina 116, 156)

Vormgeving: MOL grafische vormgeving, Utrecht

© De auteur | Uitgeverij de Graaff, 2022

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen, vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever en vermelding van de auteur(s) van het boek.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912 j°, het Besluit van 20 juni 1974, St.b. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, St.b. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 882, 1180 AW Amstelveen). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever (Uitgeverij de Graaff, www.uitgeverijdegraaff.nl) te wenden.

Abonneer op de nieuwsbrief van Uitgeverij de Graaff: www.uitgeverijdegraaff.nl

U ontvangt dan regelmatig informatie over nieuwe titels en blijft ook op de hoogte van aanbiedingen en kortingsacties.

Volg ons tevens op Facebook www.facebook.com/Uitgeverijdegraaff

Ground Control to Major Tom
Your circuit's dead, there's something wrong
Can you hear me, Major Tom?
Can you hear me, Major Tom?
Can you ...

Here am I floating 'round my tin can
Far above the moon
Planet Earth is blue,
and there's nothing I can do

David Bowie – Space Oddity, *David Bowie*, Philips 1969

Yeah there's a storm on the loose, sirens in my head
I'm wrapped up in silence, all circuits are dead
I cannot decode, my whole life spins into a frenzy
Help I'm steppin' into the twilight zone
[...]
I can't get no connection,
I can't get through,
Where are you?

Golden Earring (George Kooymans) – Twilight Zone, *Cut, Red Bullet* 1982

En ik geloof in afwijkend
Ik geloof in bijzonder
Ik geloof in de kont en ik geloof in de krib
En ik geloof in het raadsel, ik geloof in het wonder
En ik geloof in compassie, ik geloof in begrip
En met het risico dat ik voor gek wordt versleten
Geloof ik dat alles ooit mooi wordt en goed
Met de moed van de wanhoop en tegen beter weten in
Blijf ik geloven, omdat dat wel moet
Ik blijf maar geloven omdat dat wel moet
Ik blijf maar geloven omdat dat ik wel moet

Voorwoord

Eigenlijk wilde ik dit boek helemaal niet schrijven. Natuurlijk niet, niemand zou dat willen! Dit boek is een verslag van een coronapatiënt die een heftige tijd op de intensive care meemaakte. Een tijd waarin ik een paar keer bijna het loodje legde. Het was een hel voor mijn familie en vrienden en zo'n tijd gun je niemand.

Toch maak ik dit boek. Maar niet in mijn eentje. Terwijl ik dit boek schrijf, komt de cd *Colourgrade* uit van zangeres Tirzah. Daarop staat het nummer *Hive Mind*. Het is toepasselijk. 'Hive mind' zou je kunnen vertalen als 'zwermbrein', of beter nog als collectief bewustzijn. Als iemand heel erg ziek wordt – of zelfs doodgaat – dan krijgt een hele gemeenschap een klap. Er zijn zoveel mensen bij betrokken, veel meer dan alleen maar vaders, moeders, kinderen, familie, vrienden en vriendinnen. Er zijn ook kennissen, collega's, mensen waar je mee samenwerkt. De halve stad, half internet, iedereen is betrokken. En het belangrijkste ... vergeet de zorgverleners niet! Hoeveel professionals hebben mij niet geholpen: aan mijn bed gestaan, me gewassen en geschoren, m'n ontlasting weggedragen, aan mijn spieren en botten gewerkt, in mijn hoofd gekeken, mijn longen gefotografeerd? En dat is nog maar een fractie. De lijst aan activiteiten blijft onvoorstelbaar. Dat gaat van limonade brengen tot psychische hulp, van verzekeringsgeld uitkeren tot zuurstof geven, van platspuiten tot overeind takelen. Bij elkaar opgeteld is er een volkje aan professionals dat zich over mij heeft bekommerd.

Met dit boek wil ik alle betrokkenen een gezicht geven. Die hele gemeenschap. Ik kan natuurlijk niet iedereen aan het woord laten. Dus ik heb voor een paar 'ambassadeurs' gekozen. Ik schreef mijn verhaal in de ik-vorm, maar het is net zo goed het verhaal van mijn vrouw Hester. Zij zette haar ervaringen ook om in tekeningen. Ik heb een broer en drie vrienden gevraagd om iets te schrijven. Mijn dochter en mijn moeder komen samen

aan het woord. Het hele boek staat vol met appjes uit de appgroep ‘Vrienden van Leendert’. En zeker zo belangrijk ... ik heb twaalf professionals geïnterviewd die mij hebben geholpen – van de ambulancebroeder die mij wegreed, via ic-arts, ic-verpleegkundige en neuroloog tot aan de fysiotherapeute die mijn revalidatie begeleidde. Zij vertellen over hoe zij de eerste en tweede coronagolf in Nederland hebben ervaren, ieder vanuit zijn of haar specifieke vakgebied. Fotograaf Gerard Scheers heeft iedereen die aan het woord komt in zijn studio achter een ‘zijden draadje’ gezet. Zo vormt de hele gemeenschap een rode draad in mijn boek.

Corona krijg je niet alleen, dat doe je met z’n allen. Beter nog kunnen we er met z’n allen voor zorgen dat we het virus niet oplopen. Dus blijf voorzichtig. Laat je vaccineren. Laat dit boek een schrikbeeld zijn. Maar ook een boek van hoop. Het draadje is niet gebroken, ik zweefde niet weg. Ik herstelde en geniet nu meer dan ooit van het leven en van jullie allemaal.

Wat voorafging

Nog voordat corona mij in de greep krijgt, staat mijn wereld al op zijn kop. Letterlijk ... Het is begin december 2020, een grauwe, mistige, wat waterkoude zaterdag. Mijn vrouw Hester heeft een deadline en is aan het werk. Rosemin, mijn dochter van 15, heeft afgesproken met vriendinnen in de stad. Ik besluit mijn racefiets te pakken om een stuk door de Betuwe te fietsen. Dat doe ik vaker, meestal een rondje Arnhem, Doornenburg (je weet wel, waar het kasteel van ridder Floris staat), langs de Linge naar Hemmen en dan via Rhenen en Wageningen weer terug. Maar vandaag komt het er niet van. Nog voordat ik Arnhem-Noord via de Berenkuil uit wil rijden gaat het mis. Bij die rotonde stuit ik op een tegenligster die niet links gaat zoals ze aangeeft, maar opeens rechtsaf slaat. Ik knijp volop in mijn remmen en sla over de kop. Als in een looping word ik op straat geslingerd. Het duurt even voordat een voorbijganger mij van het asfalt opraaft. Het meisje fietst door als ze ziet dat ik niet buiten westen ben. Ik moet nog wel even bijkomen van de klap. Ik ben best duizelig en besluit terug naar huis te fietsen. Vriendinnetjes van Rosemin zien mij gaan. Ze bellen bezorgd naar mijn dochter. Ik fiets daar met een bebloede kop. 'Moet ik mama bellen', vraagt Rosemin als ze mij belt. Ik sta dan voor mijn huis. 'Nee,' zeg ik, 'nergens voor nodig. Dan maakt ze zich maar bezorgd.' Staand voor de spiegel zie ik dat ik ook een bloeduitstorting in mijn oog heb. Het oogwit van mijn linkeroog is nu felrood. Met een paar dagen wordt het steeds donkerder.

De hele dag blijf ik een beetje duizelig en rillerig. 's Avonds krijgt Rosemin wat vriendinnen en een vriend op bezoek. Omdat ze anderhalve meter afstand houden vinden we dat oké. Ze gaan boven zitten. Na het weekend horen we dat twee vriendinnen contact hadden met een meisje dat coronapositief is getest. Ze doen zelf ook een test en zo ook Rosemin. Allemaal positief. Ik besluit zelf ook een testafpraak te maken. De volgende dag kan ik terecht in een leegstaand kantoorpand in Velp. Ik ga er op de fiets heen. Ik hoeft niet te wachten en mag een van de kantoren binnen. Daar gaat een

staafje in mijn keel en mijn neus. Geen probleem, is niet eng, doet niet zeer, uitslag binnen 24 uur. Zolang kan ik niet wachten en de volgende ochtend bel ik zodra ik wakker ben. De uitslag is positief. Dan weet ik nog niet wat voor gevolgen dat gaat hebben.

Coronahulplijn

Tijdens de eerste coronagolf schoten de vrijwilligersprojecten als paddenstoelen uit de grond. Het was allemaal nog eng, spannend en onbekend. In de wijken Sint Marten, Sonsbeekkwartier, Klarendal en Burgemeesterskwartier in Arnhem werd in maart of april 2020 de coronahulp telefoon gestart. Mensen die een eenvoudige hulpvraag hadden – bijvoorbeeld voor boodschappen doen of klusjes die door de lockdown niet mogelijk waren – konden bellen. Dan werden zij gekoppeld aan een vrijwilliger. Ingewikkelder problemen werden doorverwezen naar bijvoorbeeld het wijkteam of een huisarts. De vrijwilligers aan de telefoon boden soms (meestal) ook een luisterend oor voor mensen die bang of onzeker waren, alleen of eenzaam. Hester en ik bemanden (m/v) de telefoon op de zaterdag. Er waren op die dagen meer mensen die zich aanboden als vrijwilliger dan er hulpbehoevenden belden. Toch hebben we een aantal mensen kunnen helpen. We deden ook een beetje pr en communicatie voor het project zoals flyereren, een podcast en stukjes voor de kranten. Met de versoepelingen in de zomer van 2020 werd de hulpdienst afgeschaald en beëindigd. Daarna is 'ie niet meer in het leven geroepen. Het animo voor vrijwilligersprojecten is in de tweede coronagolf tot bijna nihil geslonken, zo leek het wel. Ook Hester en ik denken dan niet meer aan de coronahulplijn voor de wijken. Toch is het ironisch dat wij 'hulpverleners van het eerste uur' iets meer dan een half jaar later zelf hard worden getroffen door corona. Als de lijn nog had bestaan, dan hadden we 'm misschien wel zelf gebeld met een hulpvraag.

Achteraf vraag ik mij af of ik extra gevoelig was voor besmetting door die klap met de fiets op straat, de duizeligheid en de kou. Nee, dat is onzin natuurlijk. Dat bloedrode oog, dat hou ik. Dat is pas maanden later voorbij als ik wakker word uit een kunstmatige coma, in een kamer op de intensive care van het Rijnstate ziekenhuis in Arnhem.

Ik ben Leendert Douma, 51 jaar oud. Ik hou van uren wandelen, het liefst met een hond, grote fietstochten (rond de honderd kilometer) en in de zomer semi-dagelijks zwemmen in openluchtwembad Klarenbeek in Arnhem. Ik heb weliswaar enig overgewicht, maar ik rook niet en ik drink niet. Ik kom eigenlijk nooit bij de huisarts (laatst bij een overschrijving bleek mijn oude huisarts al jaren met pensioen, ik had sinds 1999 geen huisarts meer bezocht). Ik behoor dus niet tot de risicogroep. Dat ik zo'n heftige vorm van corona kreeg is een lot uit de loterij, maar dan in negatieve zin. Dus let op: dit kan iedereen overkomen. Iedereen – jong, oud, dik, dun, groot, klein – kan op de intensive care belanden en dagen of weken moeten vechten voor zijn of haar leven. Corona is een fucker.

Ziek van corona

De eerste dagen na de test is er nog niet zoveel aan de hand. Rosemin verblijft in quarantaine op de verdieping van ons huis die we normaal verhuren als bed and breakfast. Hester slaapt in het bed van Rosemin en ik slaap in ons eigen bed. Ik begin langzaam wat klachten te krijgen, maar kan me nog prima redden in huis. Ik hoest veel, heel veel, maar voel me niet benauwd. Ik ben wel steeds vaker moe en koortsig. Ik lig steeds meer op bed. 'Je was stikchagrijnig', zegt Hester later. 'De koorts piekte en zakte dan weer. Veel mensen hadden dat. Het kan drie weken duren. Je ging een beetje gelijk op met een vriendin.' Hester vindt het wel zorgelijk dat ik mijn dag-en-nachtritme omkeer. 's Nachts lig ik te woelen, te lezen en te spoken. Overdag slaap ik diep. Hester belt de huisarts elke dag. Die zegt dat we het nog wel even aan kunnen kijken zolang ik uit bed kan komen, nog zinnen kan formuleren en dingen kan doen.

Dat laatste gaat steeds moeizamer, zo blijkt de volgende dagen. Ik ga meer hoesten en word nu wel benauwd. 's Nachts lig ik te piepen en te gieren in bed. De koorts neemt toe en daarmee ook de koortsdromen. Die zijn angst-aanjagend. Terwijl ik ziek op bed lig, lees ik 't *Hooge Nest* van Roxane van Iperen en boeken over David Bowie: een deel uit de Amerikaanse reeks 33-1/3 over beroemde popalbums – deze ging over *Diamond Dogs* – en Bowie's *Boekenkast* met daarin de honderd favoriete boeken van de belezen zanger.

Roxane van Iperen (2018). 't *Hooge Nest*. Lebowski.

Glenn Hendler (2020). 33-1/3: *Diamond Dogs*. Bloomsbury Academic.

John O'Connell (2020). *Bowie's Boekenkast, de 100 boeken die het leven van David Bowie veranderden*. Orlando.

Stom genoeg! De holocaustverschrikkingen in het boek van Van Iperen grijpen me zo aan. En uit beide Bowieboeken stijgt de rook op van dystopie,

sciencefiction en *Mad Max*-achtige moordtroepen – half mens half robot, allerhande drugs en repressie à la 1984, maar ook duistere alchemie, Middeleeuwse kabbala en Frankensteinachtige golems. ‘Flees the size of rats sucked on rats the size of cats’, zong Bowie over *Hunger City*. En dat spookt allemaal door mijn koortshoofd. ’s Nachts sla ik om mij heen. Ik zweet en woel mijn bed tot een rottend nest, zo voelt het. Zo ruikt het ook, geloof ik.

En dan is het genoeg.

Zijden draadje

Het verhaal van een coronapatiënt en zijn zorgverleners. Vanaf het begin volgde journalist Leendert Douma de coronacrisis op de voet. Dat is logisch, want gezondheidszorg is zijn specialisme en hij is kind aan huis in ziekenhuizen en zorginstellingen. Toen raakte hij zelf besmet ... Twee weken later werd hij met bloedspoeel opgenomen, zijn zuurstofopname was gehalveerd. 'Uw man is heel erg ziek, we weten niet of hij het gaat halen', zei de arts tegen Leenderts vrouw toen Leendert op de intensive care aan de beademing lag. Leendert overleefde, maar werd een van de vele 'langliggers' op de IC. De artsen wisten zich geen raad.

Wat maakten deze coronapatiënten mee? Hoe was dit voor hun naasten? Voor hun artsen, verpleegkundigen en alle andere behandelaars? Leendert geeft een inkijkje in de tijd waarin hij zweefde tussen leven en dood en de periode daarna, waarin hij moest werken aan zijn revalidatie. Hij interviewde de mensen die hem hielpen en die zijn leven reddden. Dit boek is niet alleen een verslag van een gruwelijke tijd, maar geeft ook alle hulpverleners en betrokkenen een gezicht en een stem. Het geeft zo een uniek beeld van corona in de tweede golf.

ISBN 978-94-93127-20-3

9 789493 127203 >

